

Porteføljestyret for helse, møte 5/2022

Dato

Mandag 5. desember

Kl. 11.00-17.00

Tirsdag 6. desember

Kl. 09.00-12.00

Sted

Digitalt møte

Til stede

Arnfinn Sundsfjord, Universitetet i Tromsø (leder)
Anita Das, SINTEF, Trondheim
Camilla Dunsæd, Kristiansand kommune, Kristiansand
Eric Breit, Institutt for ledelse og organisasjon ved Handelshøyskolen BI, Oslo
Jens Halvard Grønlien, Inven2, Oslo
Jim Lorens, Universitetet i Bergen og BerGenBIO, Bergen
Jon Magnussen, Norges teknisk naturvitenskapelige universitet, Trondheim
Kristin Bjordal, Oslo universitetssykehus, Oslo
Ole A. Andreassen, Universitetet i Oslo, Oslo
Pia Kürstein Kjellberg, VIVE-Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning, Danmark
Tine Curtis, Aalborg kommune, Danmark
Eirunn Lysø, Barne- og familiedepartementet (BFD), observatør
Marianne van der Weel, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), observatør

Forfall

Anne-Grethe Terjesen, Pårørendealliansen, Oslo
Geir Selbæk, Nasjonalt kompetansetjeneste for aldring og helse, Helse Sør-Øst,
Tønsberg

Til stede fra

Forskningsrådet

Avdelingsdirektør: Ole Johan Borge
Rådgivere: Alexandra Bjørk-Skaflestad, Anila Nauni, Henrietta Blankson, Hilde
Dorthea Grindvik Nielsen, Ina Kathrine Dahlsveen, Karianne Solaas, Kristin Andersen,
Lisbeth Straume, Michael Solvang, Simona Grasso, Siri H Hollekim Haaland, Siv
Øverås, Sofia Anderholm Strand, Tine Thorbjørnsen, Torbjørg Øyslebø

Andre deltakere:

Sak 49/22 Prosjektseminar: Anna-Stina Ferner, Kari Jorunn Kværner, Svetlana Skurtveit, Grete
Eilertsen og Kristian Hveem

Sak 50/22 og sak 51/22: Signe Flottorp

Sak PSHELSE 43/22**Godkjenning av innkalling og saksliste****Vedtak:**

Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak PSHELSE 44/22**Referat fra styremøte 4/22, 20. september****Vedtak:**

Referatet godkjennes.

Sak PSHELSE 45/22**Spørsmål om habilitet****Vedtak:**

Inhabile medlemmer forlater møtet under bevilgningssak 47/22. Følgende medlem er inhabilt:

- Pia Kürstein Kjellberg, VIVE-Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners

Ingen medlemmer er inhabile for øvrige saker.

Sak PSHELSE 46/22**Orienteringer****Budsjetts situasjonen i Forskningsrådet**

Det ble gitt en orientering om FoU- og virksomhetsbudsjettet.

Orientering om fagevaluering av biovitenskap (EVALBIOVIT) 2022-2023

Administrasjonen orienterte kort om status for arbeidet med EVALBIOVIT. EVALBIOVIT består i dag av 22 administrative enheter og 97 forskergrupper. De fem ekspertpanelene som skal evaluere forskergruppene har arbeidsperiode fra 12.12.2022 til 30.4.2023.

Arbeidsperioden for evalueringskomiteene går fra 15.2.-31.12.2023. Administrasjonen planlegger for oppstart av fagevaluering av medisin og helse (EVALMEDHELSE) i begynnelsen av 2023. For mer informasjon om EVALBIOVIT se nettsiden: [Evaluering av biovitenskap \(forskningsradet.no\)](https://www.forskningsradet.no).

Hva jobber HO21-rådet med nå?

Sekretariatet for HO21-rådet ga noen eksempler fra aktiviteter gjennomført den siste tiden. Det ble særlig fokusert på rådets konferanse om fremtidens helsetjeneste, helsedata, Kommunenes strategiske forskningsorgan og helsenæring. Dette ble i stor grad knyttet til [innspill og høringer](#) rådet har levert i 2022. Det ble også orientert om rollen rådet har hatt som koblingsaktør for innspill til nasjonalt ekspertråd om hva som bør være de neste prioriterte eksportnæringene.

Dypdykk i persontilpasset medisin

Rapporten på Forskningsrådets portefølje innenfor Persontilpasset medisin (PM) var vedlagt til orientering. Hovedfunnene ble muntlig oppsummert. Det ble informert om at infrastrukturer som ikke direkte jobber med PM var inkludert i porteføljen, fordi de legger til rette for- og muliggjør forskning på PM.

Folkehelseoppdraget

Forskningsrådet fikk i tildelingsbrevet for 2022 fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD), i oppdrag å gi innspill til Folkehelsemeldingen 2023. Det ble gitt en kort orientering og innspillet til HOD, sendt 3.10.2022, var vedlagt til orientering.

TRANSCAN

ERA-nettverket TRANSCAN-3 er et godt etablert samarbeid i sin tredje periode. Første utlysning er gjennomført og tre prosjekter med norsk partner fikk bevilgning. Norsk deltakelse er i samarbeid med Kreftforeningen med 0,5 mill. euro til hver utlysning. Tre utlysninger til skal gjennomføres i TRANSCAN-3. For mer informasjon, se: <https://transcan.eu/>

Pilot Helse

Det ble informert om søknadstilfanget for utlysningen av midler til forprosjekter med frist 8. november. Det kom inn litt færre søknader enn forventet, men det var god variasjon i tematikk og deltagelse fra mange FoU-sektorer. Kommunene var noe svakt representert blant søkerne. Søknadsbehandlingen foregår administrativt med hjelp fra referansegruppen for Pilot Helse og forventes ferdigstilt 16. desember.

Innovasjonsprosjekter i offentlig sektor (IPO)

Av søknadene Forskningsrådet mottok innen fristen 21.9.22, er det 23 søknader som blir behandlet i helse ekspertpanel i løpet av november-desember. Som forventet, eies de fleste prosjektene av kommuner. Også statlige aktører (herunder også helseforetak) deltar i utlysningen. Administrasjonen vil fremlegge bevilgningssaken på porteføljestyremøtet i februar.

Helse- og omsorgssentre – besøksrunde

De fem regionale sentrene for omsorgsforskning får sin grunnbevilgning gjennom HELSEVELs budsjettlinje. Gjeldende kontraktperiode varer ut 2023. Som ledd i forberedelsene til fornyelse av kontrakt ønsket Helse- og omsorgsdepartementet en besøksrunde sammen med Forskningsrådet til de fem sentrene. Dette ble gjennomført i september, med siste besøk i Bergen 8. desember. Det vil bli utarbeidet en rapportering fra besøksrunden som vil bli forelagt porteføljestyret for helse på nyåret.

Når barnevernet overtar omsorgen – en forenklet kunnskapsoppsummering

Som oppfølging av BarnUnge21-strategien har Sintef Digital, på oppdrag fra Forskningsrådet, gjennomført en forenklet kunnskapsoppsummering om effekter av omsorgsovertakelser i barnevernet. Rapporten ble overlevert 1. november, og gav en god oversikt over status for forskningen på feltet. Lenke til rapporten var vedlagt til orientering.

Oppsummert bekrefter forskningen at barn som er i fosterhjem eller barneverninstitusjon kommer dårligere ut enn andre barn både mht. psykisk helse og livskvalitet, fullført utdanning, dårlige familierelasjoner og utsatthet for alvorlige og traumatiske hendelser. Oppsummeringen påpeker at det er lite forskning med barns medvirkning, om ettervern og overgangen til voksen, om betydningen av utvelgelse, opplæring og oppfølging av fosterforeldre, om beredskapshjem, besøkshjem og minoritetsfosterhjem, om årsaker til plasseringsvedtak, kartlegging før plassering samt om turnover i barnevernet.

Forskningsrådet arrangerte 29. november et frokostseminar på Kulturhuset i Oslo, hvor Sintef-rapporten ble presentert av Marian Ådnes. Andre deltakere var Marit Skivenes, professor UiB og Einar Heiervang professor fra UiO.

Marit Skivenes UiB betonet i sin innledning den generelle mangelen på data og informasjon om hva som skjer med hvem, hvorfor og med hvilket resultat, at barnevernsfeltet er et svakt forskningsfelt, at forskningen mangler et barneperspektiv og at barnevernet preges av mangel på kunnskap om tiltak som virker.

Einar Heiervang UiO presenterte CARE-modellen, og påpekte at jobben ikke er gjort når vedtak om omsorgsovertakelse er foretatt, men at det er da den begynner. For at fosterforeldre og andre som skal hjelpe barnet videre skal ha det beste utgangspunktet, har prosjektet prøvd ut og dokumentert god effekt av en Helhetlig helsekartleggingsmodell (CARE-modellen). Denne er nå lovhjemlet og blir tatt i bruk flere steder i landet.

I tillegg deltok Barneombud Inga Bejer Engh og Eirunn Lysø fra Bufdir i en panelsamtale med forskerne.

Vel 300 personer deltok fysisk og/eller digitalt.

Formidlingsaktiviteter

Kort oversikt over formidlingsaktiviteter innenfor helse i Forskningsrådet var lagt ved sakspapirene.

Vedtak:

Tatt til orientering.

Sak PSHELSE 47/22

Regjeringens forslag til ny langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Porteføljestyret for helse diskuterte forslaget til ny LTP og kom med følgende innspill:

Betydningen av fremragende grunnleggende forskning er ikke tilstrekkelig vektlagt i ny LTP.

Regjeringen må sørge for å etablere et nasjonalt kunnskapssystem for den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Kommunenes strategiske forskningsorgan (KSF) er et tiltak som legger til rette for mer og bedre organisert samarbeid om forskning som er relevant for kommunenes kunnskapsbehov. Opprettelse av en forskningsinfrastruktur for kommunale helse- og omsorgstjenester vil bidra til at det blir enklere å samarbeide med kommunesektoren om forskning og innovasjon og at resultater raskere blir tatt i bruk.

Prioriteringene innenfor helse i er samstemte med utfordringene som kommunene står overfor. Vektlegging av implementerings-, effektforskning og innovasjon vil bidra til å akselerere prosesser som kan bidra til nye løsninger og en mer bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

Forskningsrådet har en viktig strategisk rådgivende rolle innenfor forsknings- og innovasjonspolitikken. Porteføljestyret er bekymret for at Forskningsrådet nå svekkes gjennom reduserte budsjetter.

Vedtak:

Porteføljestyrets kommentarer til LTP tas med i forberedelsen av høringsuttalelse fra Forskningsrådets styre.

Sak PSHELSE 48/22

Søknadsbehandling kompetanse- og samarbeidsprosjekter

Porteføljestyret fattet vedtak om avslag av søknad sendt inn til *Samarbeidsprosjekt for implementering av kunnskapsbaserte tiltak for barn, unge og familier*, med søknadsfrist 21. september 2022.

Utlysningens formål var å få fram kunnskap om hvordan tiltak skal implementeres for å styrke kvaliteten i tjenestetilbudet til barn, unge og familier. Utlysningen mottok én søknad. Søknadsbehandling ble gjennomført i tråd med prinsipper vedtatt i sak 39/22.

Søknaden ble behandlet i et panel som inkluderte fire søknader fra utlysningen *Samarbeidsprosjekt for å forebygge og bekjempe vold, overgrep og hatkriminalitet*

Forskningsrådets regler for habilitet ble fulgt ved alle vedtak. Styremedlemmene deltok ikke i diskusjonen eller behandlingen av søknader der de var inhabile.

Porteføljestyret la ekspertpanelenes vurderinger, administrasjonens vurdering av relevans for utlysningen, og innstilling med begrunnelse til grunn for sitt vedtak. Styrets behandling av saken er redegjort for i eget investeringsreferat fra møte PSHELSE 5/2022.

Vedtak:

Porteføljestyret fattet vedtak om avslag.

Sak PSHELSE 49/22

Prosjektseminar- Presentasjon av prosjekter i helseporteføljen

For å gi porteføljestyret et nærmere bekjentskap med forskningen som inngår i Helseporteføljen, har det blitt en tradisjon å årlig invitere noen prosjektledere til å presentere sine prosjekter, og diskutere utfordringer og muligheter. Det ble presentert et Pilot-Helse prosjekt, et senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og tre kompetanse- og samarbeidsprosjekter med kommunale partnere.

Det ble diskutert hvordan samarbeidet mellom forsknings- og innovasjonsmiljøene og kommunene kan fremmes, slik at forskningsresultatene og innovasjonene kan tas i bruk.

Vedtak:

Porteføljestyret tar med seg innspillene i det videre arbeidet med helseporteføljen.

Sak PSHELSE 50/22

Evaluering av fire politiske reformer

Administrasjonen og styreleder for de fire evalueringsoppdragene, Signe Flottorp, orienterte om at Forskningsrådet gjennom en årrekke har hatt en rolle som tilrettelegger av evalueringer av politiske reformer og tiltak av nasjonal karakter. Slike oppdrag kan organiseres som delaktiviteter i et eksisterende program. Dette er tilfelle for de fire oppdragene som Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) i sitt tildelingsbrev for 2016 gav til Program for helse- og omsorgstjenester (HELSEVEL), som nå er et budsjettformål i helseporteføljen.

Det ble nedsatt en felles styringsgruppe for alle oppdragene, ledet av Signe Flottorp fra Folkehelseinstituttet (FHI). Alle oppdragene har levert sine sluttrapporter, og Forskningsrådet har overlevert disse, samt styringsgruppens administrative sluttrapporter, til HOD, det siste i juli 2022.

Evalueringen av fritt behandlingsvalg er blitt omtalt i en nyhetssak på regjeringen.no: [Evaluering av fritt behandlingsvalg – fornøyde, men få pasienter - regjeringen.no](#) og er brukt som et kunnskapsgrunnlag

for Støre-regjeringens forslag om å avvikle ordningen. Alle evalueringene er omtalt i Prop. 1 S.

Siden ingen av rapportene har blitt lansert utover dette av departementet, ønsket styringsgruppen en markering i form av et fagseminar med tema av prinsipiell karakter. Dette seminaret var planlagt til 13. desember, men grunnet tidspress og budsjettsituasjonen i Forskningsrådet er dette utsatt til våren 2023.

Porteføljestyret synes dette var et viktig tema med potensielt nedslagsfelt i forvaltning og fagmiljøer, og støttet planene om et seminar om tema.

Vedtak:

Porteføljestyret tar orienteringen til etterretning, og administrasjonen tar med seg innspillene i fremtidig arbeid med evalueringer av politiske reformer.

Sak PSHELSE 51/22

Harkness fellowship

Harkness Fellowship er et prestisjefyllt ettårsstipend i helsetjenesteforskning og helsepolitikk i USA, drevet av stiftelsen Commonwealth Fund. Forskningsrådet har siden 2010 finansiert en Harkness stipendiat hvert år, først gjennom Program for helse- og omsorgstjenester, senere gjennom helseporteføljen og budsjettformålet HELSEVEL.

Administrasjonen og vurderingskomiteens leder Signe Flottorp fra Folkehelseinstituttet (FHI) orienterte om bakgrunnen for og erfaringene med ordningen.

Gjeldende avtale går ut i 2024, og saken fremmes som en del av planleggingen av helseporteføljens investeringer for 2024-26.

Vedtak:

Porteføljestyret stiller seg positiv til en videreføring av ordningen. De budsjettmessige konsekvensene vil vurderes i forbindelse med behandlingen av investeringsplanen for 2024-26.

Sak PSHELSE 52/22

Evaluering av virkemidler for offentlig sektor – Innovasjonsprosjekter i offentlig sektor og offentlig sektor ph.d.

Forskningsrådet skal innrette sin innsats for å blant annet bidra til omstilling av offentlig sektor i hele landet gjennom forskningsstøttet kunnskapsutvikling og innovasjon. På oppdrag for Forskningsrådet har derfor søknadstypene Innovasjonsprosjekter i offentlig sektor (IPO) og Offentlig sektor-ph.d. (OFFPHD) blitt evaluert av Menon Economics. Rapporten ble overlevet

Forskningsrådet november 2022, men er foreløpig konfidensiell.

Formålet med evalueringen var å vurdere effektene av virkemidlene, hvordan og om ordningene svarer på et behov hos de offentlige aktørene, og hvordan de samspiller med andre virkemidler.

Vedtak:

Porteføljestyrets kommentarer tas med i det videre arbeidet med utvikling av virkemidler innrettet mot offentlig sektor.

Sak PSHELSE 53/22

Horisont Europa – Strategisk plan 2025-2027

EU kommisjonen har påbegynt arbeidet med å utarbeide strategisk plan for gjenværende periode av Horisont Europa, 2025-27. På møtet ble porteføljestyret orientert om måter Norge bidrar inn til dette arbeidet på:

- Norske innspill gjennom kommisjonens programkomite for helse i Horisont Europa. Spesifikt på de viktigste nasjonale prioriteringene innenfor helseområdet, samt nye vitenskapelige og samfunnsmessige utfordringer som kommisjonen bør ta hensyn til.
- Innspill via KD på overordnede tematikker for strategisk plan ('Key Strategic Orientations'; samfunnsoppdrag; partnerskap; internasjonalt samarbeid etc.)

Forskningsrådet i samarbeid med departementsrepresentanter koordinerer utformingen av disse innspill og forankrer dem i relevante departementer. Grupper som blir konsultert er hovedsakelig referansegruppene for Horisont Europa (koordinert av Forskningsrådet) og departementenes tverrgående klyngegrupper. Forskningsrådets porteføljeplaner er også viktige kilder til innspill.

I tillegg har EU-kommisjonen lansert en åpen online-høring for å hente inn innspill til strategisk plan 2025-27, samt sluttevaluering av H2020 og midtveisevaluering av Horisont Europa. Denne oppfordres norske aktører og organisasjoner å delta i: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/now-open-largest-public-consultation-ever-held-past-present-and-future-european-research-and-2022-12-01_en

Vedtak:

Porteføljestyret tar saken til orientering og legger internasjonal utvikling til grunn for det videre arbeidet med helseporteføljen.

Sak PSHELSE 54/22

Møteplan våren 2023

Vedtak:

Porteføljestyret beslutter følgende tidspunkt for styremøter våren 2023:

Møte 1/2023: 17.02.2023 kl. 09.00-16.00

Møte 2/2023: 13.06.2023 kl. 09.00-16.00

Sak PSHELSE 55/22**Styrets egenvurdering**

Porteføljestyret diskuterte overordnet rolle og mandat, samhandling mellom styrer og arbeidsprosesser. Styret var enige om at den nye porteføljestyringsmodellen fungerer godt. Styrets rolle er hensiktsmessig i forhold til bevilgnings saker. Strategisk retning settes i investeringsplaner og utlysninger. Porteføljeanalyser er avgjørende for å sette retning og dekke kunnskapshull. Porteføljeanalyser kan i større grad benyttes i porteføljevurderinger som styret gjør ift. hvilke søknader som skal finansieres. Det er også behov for kvalitetsindikatorer som kan måle retning. Brede porteføljer kan gjøre det strategiske arbeidet vanskeligere.

Samhandling med andre porteføljer må i stor grad gjøres av administrasjonen og gjennom gode analyser. Bedre dialog med Forskningsrådets styre etterspørres.

Med hensyn på arbeidsprosesser er porteføljestyret fornøyd med administrasjonens tilrettelegging som gir et godt grunnlag for styrets arbeid. Det er knyttet risiko til dette arbeidet ved nedbemanning. Arbeid knyttet til porteføljestyrets investeringer må prioriteres (investeringsplaner og porteføljeanalyser). For å sikre Forskningsrådets legitimitet er det viktig å kvalitetssikre tilbakemeldinger på relevans og kvalitet.

Vedtak:

Administrasjonen tar med seg innspillene fra styrets egenvurdering i det videre arbeidet opp mot og i porteføljestyret for helse.

Sak PSHELSE 56/22**Eventuelt**

Ingen saker.

Sak PSHELSE 57/22**Godkjenning av vedtaksprotokoll****Vedtak:**

Porteføljestyret godkjenner vedtaksprotokollen.